

Kampen för kvinnans värdighet, Herdabrev för Livets söndag – 17.12.2006

Tre gånger har man förstört de statyer av Jungfru Maria som placerats utanför Sankt Görans katolska kyrka i Karlskoga. Den senaste gången var det en staty som vägde 150 kilo som slogs sönder. Hur kommer det sig att man lägger ner så stor kraft på att förstöra något som är vackert? Det får vi antagligen aldrig veta, eftersom polisen avskrev ärendet. Bakom allt detta skulle man kunna se ett tragiskt fenomen: kampen mot kvinnans värdighet. Samtidigt som vi i många fall kan glädja oss över att kvinnans ställning har förbättrats, kan vi också se skrämmande tendenser i motsatt riktning. Den vördnad som varje människa har oförytterlig rätt till förnekas henne ofta, och inte minst är det kvinnan som blir utsatt. Redan småflickor får vänja sig vid att kallas ”horor” på våra skolor. Promiskuiteten tränger ner allt längre i åldrarna och unga flickor utsätts för ett massivt tryck att stå till förfogande sexuellt. Kvinnokroppen exponeras oblygt för kommersiella ändamål. Flickor svälter sig sjuka och ibland till döds för att duga och somliga skär sönder sig för att döva sin smärta. Pornografi konsumeras av en allt större och yngre kundkrets. Prostitutionen har visserligen försvårats genom nya lagar, men bakom kulisserna fortgår den likafullt. Den världsvida slavhandel som kallas trafficking är en skamfläck mitt ibland oss och skördar offer bland kvinnor som förs hit från fattiga länder. Också helt unga flickor utsätts för våldtäkter, ja, ibland för gruppvåldtäkter där förövarna själva kan vara minderåriga. Mer än någonsin behövs kamp för kvinnans värdighet.

Steg för steg har samhället bidragit till att kvinnans rättigheter har stärkts, även om man märkligt nog ännu inte lyckats genomföra det fundamentala rättvisekravet på lika lön för lika arbete för kvinnornas del. Men trots alla framsteg tycks någonting fattas. Det skulle behövas en allians bortom alla ideologiska skiljemurar för att främja kvinnans värdighet. Egentligen borde de flesta kunna ställa sig bakom en sådan insats. Samtidigt är det viktigt att initiativet tas av kvinnorna själva. Kanske det behövs en profetisk röst – en kvinnlig Johannes Döparen för att anknyta till dagens evangelium eller en ny Birgitta – för att väcka människor till insikt och handling, så att kvinnans värdighet blir mer respekterad? För en tid sedan publicerade en kvinna, som fått genomlida mycket, en biografi med titeln ”Gud räknar kvinnors tårar”. En sådan boktitel uttrycker en profetisk intuition. Ett klimat där konsumism och hedonism råder föder tårar, men kan samtidigt vara en jordmån som föder längtan efter en kärleksfull Gud.

Även om alla av god vilja kan ställa sig bakom kravet på större respekt för kvinnans värdighet, så finns det en punkt som många har svårt att acceptera. För oss katoliker är ett av de svåraste angreppen på kvinnans värdighet, att man försöker indoktrinera henne att det är den bästa lösningen för henne själv att göra abort i vissa livssituationer. Trots att de flesta kvinnor innerst inne vill låta det liv som spirar inom dem få leva, pressas många till abort, ofta av en man som inte vill ta sitt ansvar eller av omgivningens likgiltighet för hennes svårigheter. Man har t.o.m. lyckats övertyga många kvinnor med argumentet att fostret bara är en del av hennes egen kropp, trots att vetenskapen är helt enig om att fostret är ett självständigt liv med unikt eget DNA. En del människor har svårt att föra ett öppet samtal om konsekvenserna av abort, ja, för vissa är vår uppfattning i denna fråga så stötande, att de inte vill medge att vi kan ha mycket att bidra med i kampen för kvinnans värdighet. Att återge kvinnan hennes värdighet innebär också att ge hennes hjärta chansen att få glädja sig åt det barn som hon bär inom sig och konkret hjälpa henne att bemästra de svårigheter, som varje blivande mamma kan möta.

”Jubla du dotter Sion, höj glädjerop... Var glad och fröjda dig av allt hjärta, du dotter Jerusalem... Frukta inte, Sion, låt ej modet falla. Herren, din Gud bor i dig, en hjälte som kan frälsa” (Sef 3:14-15). Profeten Sefanjas ord i dagens liturgi kan läsas som en uppmuntran till varje kvinna att återupptäcka sin gudagivna värdighet, som inget i världen kan ta ifrån henne hur hon än behandlas. I tilliten till Guds omsorg och försyn kan varje kvinna få ny kraft och glädje. ”Han gläder sig över dig med lust, han tiger stilla i sin kärlek, han fröjdas över dig med jubel”, fortsätter Sefanja. Vi tror på en Gud, som har en personlig och unik kärlek till varje människa och därför själv blivit människa i Jesus Kristus. Liksom alltid är det Kyrkans uppgift att förkunna detta glada budskap för alla dem som sårats och sargats. Många kvinnor, vars värdighet blivit förnekad eller förtrampad, har dessutom berövats tilliten till Jesus och hans kärlek. Som kristna har vi alla uppgiften att förmedla denna kärlek genom vår inlevelseförmåga och insats. Vi måste hitta ett nytt språk och en ny stil för att nå fram till alla de människor, inte minst de kvinnor, som både förlorat tron på Gud och på sin gudagivna värdighet.

Jungfru Maria har en stor roll att spela för att hjälpa varje kvinna, så att hon verkligen kan glädja sig över sin värdighet och sin livsuppgift. Under advent tänker vi speciellt på att Maria fick bära Jesus, världens Frälsare, i sitt sköte. I henne som var både jungfru och moder ser vi vilken oerhörd värdighet Gud har gett henne, som av hela sitt hjärta bejakade sin kallelse att bli Guds Moder. Genom att identifiera sig med Maria, hoppets moder, kan varje kvinna övervinna frestelsen till modlöshet och hopplöshet, vår tids folksjukdom. Genom att höra på Maria som profetiskt proklamerar rättvisans seger kan den kvinna, vars värdighet blivit sårad, få kraft att resa sig: ”Han skingrar dem som har övermodiga planer. Han störtar härskare från deras troner, och han upphöjer de ringa. Hungriga mättar han med sina gåvor, och rika skickar han tomhänta bort” (Luk 1:51-53). För många kvinnor, ja, också för vissa män, kan det vara lättare att våga närma sig Jesus och lita på hans kärlek och omsorg, om de tar genvägen genom Maria, hon som ”utvidgar sitt moderskap till att omfatta alla människor”, som påven Benedikt XVI sade i Efesos den 29.11.2006. Tänk om den skändade statyn av Jungfru Maria kunde få bli en väckarklocka och början till en kamp för att återge kvinnan den värdighet, som Gud har givit henne och som ingen får beröva henne.

+ Anders Arborelius OCD
Stockholm december 2006